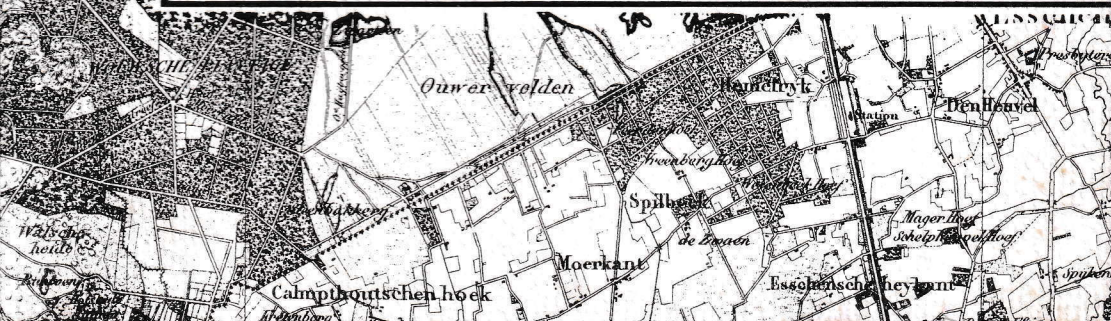

1-'92

In gesprek met.....

Kees Dekkers en Jo Dekkers-Schoonen.

"De boer die niet klaagt,
en de pastoor die niet vraagt.
De mulder die niet schept,
en de bakker die niet nept (nijpt).
Dat zijn geen goeie."

Deze woorden komen uit de mond van oud-bakker Kees Dekkers. Jarenlang werkte hij hard in de bakkerij en ging door weer en wind langs de baan om zijn brood te slijten. Nu woont hij met zijn vrouw Jo in de bungalow "Baanzicht" aan de Roosendaalsebaan. Ten tijde van dit interview vierden ze hun 55-jarig huwelijksfeest. Een mooie gelegenheid om eens terug te kijken op hun leven en om herinneringen op te halen aan Wouw in vroeger jaren.

Geboren in de Nieuwstraat.

Kees Dekkers is een echte Wouwenaar. Hij werd geboren in de Nieuwstraat op 8 juni 1912 als oudste kind uit het huwelijk van Martinus Dekkers en Antoinette van Gemert. Zijn grootouders van vaders kant werkten allebei als spoorwegwachters. In Kees zijn jeugd stond er bij elke spoorwegovergang een overwegwachter. Deze mensen hadden een soort paraplubak met allerlei verschillende vlaggen erin. Daarmee seinden zij boodschappen door aan de machinisten van de treinen die langs kwamen.

Kees zijn vader (Martien) was postbode en tevens kleermaker. Hij had het kleermakersvak geleerd in Kapellen in België. Zijn moeder kwam uit Woensdrecht. Zij was

4

dienstbode geweest bij rijke Joodse families in Antwerpen. Na Kees werden er nog 5 kinderen geboren, 3 meisjes en 2 jongens.

Mussenkoppen en snoepwinkeltjes.

Kees zegt dat hij een vrolijke jeugd heeft gehad. De kinderen speelden veel op straat rond de Markt en de Nieuwstraat. Ook trokken ze naar het Kattebos en het en het Kapelaansbos (bij de Donken). Hij vertelt hoe in de jaren twintig een mussenplaag heerste die de oogst vernielde. De landbouwvereniging probeerde de plaag te bestrijden door voor elke ingeleverde mussenkop 2 cent te betalen en 1 cent voor een eitje. Het werd voor de jongens en ook voor Kees een sport om zoveel mogelijk mussen te vangen met een zelfgemaakte mussenklem. Die mussen vond je vooral bij de paardenmoppen op straat. In die mest zat veel haver en paarden waren er vroeger veel. Achter de brouwerij van Siebelink was ook een goede plek: daar werd het afval van het gerstebrouwsel gestort. Er werden ook wel nesten uitgehaald door de jongens. Het waren andere tijden!

En waar gingen die jongens met hun verdiende centjes naar toe? Snoepwinkeltjes waren er genoeg vroeger in Wouw. Zo had je het winkeltje van Antje Lap en Jaanekee Verbraak (die met Peer Kalk getrouwd was). En in het Nonnenbaantje bij Mies Nep daar kon je voor 5 cent halen en voor 6 cent meenemen. Specialiteiten uit die dagen waren kinderkak (chocolade) of olienotenbrokken voor een cent. In de Roosendaalsestraat kon je voor snoep in het winkeltje van de Foebes terecht, waar nu de fysiotherapie is. (Later vestigde zich hier Franske Gerritsen uit Kruisland als schoenmaker.) Ook Pauke van de Bempt had een snoepwinkeltje. Kees herinnert zich de man omdat hij altijd een uniform droeg. Pauke was namelijk particulier chauffeur bij Asselbergs van de IJzergieterij in Bergen op Zoom.

Als het Nieuwjaar was, gingen de kinderen langs de deuren en zongen ze een Nieuwjaarswens. Dat leverde een cent op. Als je 9 losse centen had kon je die inruilen

4
voor een dubbeltje bij het café van Peerke Wip (van Eekelen), nu café Potters.

Verder herinnert Kees zich uit zijn jeugd de Belgische vluchtelingen die in de eerste wereldoorlog in het piepkleine huisje in de Nieuwstraat woonden (doorbraak Lenaertstraat). Een Belgische vrouw had een keer stroop gehaald die vroeger los verkocht werd. Ze had de benodigde centen in de pot: de stroop ging er per ongeluk bovenop. Ook was er een familie die in een strooien hut woonde in de Bouwman achter het kapelleke aan de Spellestraat. Het gezin was wegens huurschuld zijn huis uitgezet. Later ontfermde de gemeente zich over hen. De familie woonde een tijdlang in het brandweershuisje in de Doelen.

De kinderen Dekkers moesten ook thuis helpen. Maandags als het wasdag was in Wouw, werd de was op de markt gebleekt en hielpen de kinderen de wasmand dragen. Vader had als postbode ongeregelde werktijden en kon daardoor veel tijd aan het kleermakersvak besteden. Hij werkte in een aparte kamer, zittend op de tafel. Hij maakte allerlei kleding voor de boeren in de omtrek, vooral vesten en broeken. De kinderen hielpen door de rijgdraden uit de kleding te verwijderen. Ook moesten ze het strijkijzer dat met houtskool verwarmd werd, aanblazen. En als vader heel veel te naaien had dan brachten de kinderen weleens de post rond in het buitengebied.

Verhuizing.

Toen Kees 17 jaar was, verhuisde het gezin naar de Roosendaalsebaan no.23, waar zijn vader een huis had laten bouwen. Van die jaren herinnert Kees zich de gezellige zomeravonden als de buurt samenkwam op een bank voor het huis. Hij herinnert zich de buurtgenoten nog goed zoals Sjaan Withagen, een rentenierende boer die samen met zijn zuster woonde (rentenieren kon je vroeger al met f 15,- in de week). Nelis Doggen, een boer, woonde er ook met zijn ongetrouwde zuster Nelie en broer Frans. Nelis kon heel goed vertellen. Dan waren er nog Marijn de Bruijn (die twee huizen verder woonde en

ook boer was geweest) en Geert Vriens, de biggensnijder (castreur). Omdat de vader van Kees als postbode overal kwam, was hij natuurlijk van alle dorpsnieuwttjes en roddels op de hoogte en kon veel verhalen vertellen daar 's avonds op de bank. 's Morgens ging hij te voet naar het station om de post te halen. Hij zag daar soms het koninklijke rijtuig van koningin Wilhelmina staan als zij naar Zeeland reisde. Zijn vader vertelde ook het volgende verhaal waarvan Kees niet zeker weer of het allemaal wel zuiver waar is geweest. Op een morgen zag de vader van Kees op het station een rijtuig met een luxe paardje dat met de trein was meegekomen. Het paardje had een gouden ring aan het been. Dit zou een cadeautje zijn van een verliefde jongeman voor een meisje in Wouw. Dit meisje heette Mientje Jansen en was een pleegkind van de familie Jansen (een broer en een zus) die in Wouw een incassobureau bezaten (nu Lekker Plekske). Het verhaal wil dat het "cadeautje" terug werd gestuurd en Mientje Jansen trouwde met dr. Van Aerssen!

Bakkersopleiding.

Kees wilde altijd al graag bakker worden. In het pand aan de Nieuwstraat, waar eerder café "De zwarte bles" was gevestigd van Rom van Tiggelen, woonde in die jaren bakker Frie Ravels. Kees bracht er in zijn jeugd veel tijd door en hielp er geregeld. Als de musterd voor de oven kwam was Kees present om de takkebossen af te laden. 's Zondags, na de kerkdienst namen de boeren de boodschappen voor de komende week mee. Kees hielp de boodschappen in de rijtuigen zetten. Kees ging in Wouw van school toen hij veertien was. Vrijdags kwam hij van school en de volgende maandag al ging hij op de fiets naar Roosendaal om bij bakker Jansen het vak te leren. Hij werkte van 7 uur 's morgens tot 5 uur 's middags en verdiende f 1,- per week.

Wat moest zo'n jongen van 14 zoal doen bij zijn eerste baas? Eerst haalde hij 's morgens een baaltje meel van de zolder. "Ik was sterk", zegt Kees, "maar ze daagden je ook uit". Verder veegde hij, smeerde hij bussen in en

Trouwfoto van Hendrik Schoonen en Anna Denissen op 10 januari 1912. (Collectie C.Dekkers)

haalde brood uit de oven. Ook fietste hij elke dag naar Oudenbosch met een transportfiets met een mand voorop, met daarin zo'n 40 a 50 broden. In Oudenbosch woonde een broer van de baas die deze broden weer in de winkel verkocht. Het deeg voor het brood werd met de hand gekneet. Alleen het lange paardenbrood (roggebrood dat men de paarden te eten gaf) werd gekneet met de voeten. Ze bakten in die tijd vloerbrood, wit en tarwe en roggebrood en daarnaast beschuit, krentebollen en eierkoeken. Toen Kees 17 was ging hij bij bakker Poppelaars in Roosendaalsestraat te Wouw werken (waar tot voor kort Matthijs Textiel gevestigd was). Kees vertelt dat Poppelaars Russische rogge verwerkte. Deze was grover en goedkoper dan de Hollandse. Rusland werd toen de graanschuur van Europa genoemd. Poppelaars had bij Arjaan van de Boom in Pindorp een bakkerswagen laten maken. Met paard en wagen ging het bezorgen van het brood een stuk gerieflijker.

In 1932 moest Kees 5 1/2 maand zijn dienstplicht vervullen. Die diende hij bij het zesde regiment infanterie in Bergen op Zoom. Daarna, op twintigjarige leeftijd, trok Kees naar Oud-Gastel waar hij bij bakker Willemen ging werken. Voor dag en nacht was hij daar en verdiende f 4,- per week. Ondertussen had Kees op de Kruislandse kermis een meisje uit Steenberg en leren kennen. Na 5 jaar verkering wilden ze samen een bakkerij beginnen.

Jo Dekkers-Schoonen.

Dat meisje uit Steenberg en, vertelt na 55 jaar huwelijk met Kees haar levensverhaal. Haar vader, Hendrik Schoonen, kwam van boerderij "De Warberg" in de Wouwse Plantage, haar moeder Anna Denissen van de Herelse Heide. Anna was eerst huishoudster geweest bij Schoonen voordat ze met Hendrik Schoonen trouwde. Die was weduwnaar en had al zes kinderen uit zijn eerste huwelijk met Johanna van Wezel. Jo vertelt dat deze Johanna van Wezel (die uit Steenberg en kwam) last van heimwee had. Hendrik verkocht daarom "De Warberg" aan Co Boshouwers, die met een zus van hem getrouwd was, en vertrok naar Steenberg en. Die

Anna Cornelia Schoonen-Denissen, de moeder van Jo Dekkers-Schoonen die haar laatste jaren in Wouw bij haar dochter doorbracht en daar de helpende hand toestak (Collectie C. Dekkers)

verhuizing bracht echter geen geluk: op een dag lag de vrouw dood op bed. Het jongste kind was toen twee jaar terwijl er weer een baby op komst was. Hendrik zocht toen een huishoudster voor zijn gezin en kwam via-via bij Anna Denissen terecht. Zij was toen 26 jaar. Hendrik was 12 jaar ouder. Anna was een flinke vrouw en kon het grote gezin goed aan. Maar een jonge vrouw die onder een dak verbleef met iemand van het andere geslacht, dat kon niet in die tijd. Na een paar maanden, op een zondagmorgen, kwam vader Denissen, beïnvloed door de pastoor, naar de boerderij. Hij eiste dat ze gingen trouwen, anders nam hij haar gelijk mee naar huis. En zo hertrouwde Hendrik Schoonen op 10 januari 1912 met Anna Denissen, 5 maanden na het overlijden van zijn eerste vrouw. Waarschijnlijk hadden ze al trouwplannen, maar dan na de rouwtijd van een jaar en zes weken na overlijden. Het huwelijk gaf ook weer aanleiding tot roddels. "Maar", zegt Jo, "9 maanden en 6 dagen later op 16 oktober werd ik geboren. Ze noemden mij Jo, naar Hendriks eerste vrouw". Na haar werden er geen kinderen meer geboren.

Jo groeide op in Steenbergen met de oudere broers en zussen en ging er naar de lagere school. Daarna nam ze naailes en ging als naaister in de buurt op de boerderijen werken. Ze bleef er een hele week en met de kost en inwoning verdiende ze f 1,50 per dag. Thuis had ze ook een naaikamertje waar ze opdrachten uitvoerde.

Bakker in Wouw.

Kees en Jo wilden voor zichzelf beginnen. In 1936 had men nog geen vestigingsvergunning nodig om een zaak te beginnen, alleen een verklaring van de Kamer van Koophandel was voldoende. Kees weet nog dat de vader van Ad Damen, die een jaar later in een pand aan de Bergsestraat begon (nu Wouwse Drukkerij) wel een vergunning nodig had. Vader Martien Dekkers kocht voor hun een huis aan de Roosendaalsestraat (waar nu bloemenzaak "De Anjelier" is gevestigd). Het pand stond leeg omdat de bewoner, de rentenier Arjaan van Heijst, was overleden.

Martien Dekkers en Antoinette van Gemert, de ouders van Kees Dekkers rond 1975.
(Collectie C.Dekkers)

De vrouw van Peer Kalk, die een zus was van de vrouw van Arjaan, maakte Kees en Jo op dit huis attent. Ze bouwden er een bakkerij achter en trouwden op 13 mei 1936. Tien weken later, toen ook de oven klaar was, openden ze de winkel. Kees werd hiermee de achtste bakker van Wouw! Bij de opening kreeg iedereen die een gulden besteedde, een peperkoek cadeau, weet Jo nog. Het was moeilijk beginnen in die jaren, de aflossingen moesten worden betaald (totaal f 6000,- had de opzet gekost) en de klanten hadden weinig te besteden. Gelukkig had Kees al wat bekendheid, omdat hij bij Poppelaars gewerkt had. Verder raakte hij bij familie en kennissen wel wat broodjes kwijt. Als er broden overbleven, werden ze in de kelder bewaard waar het brood goed houdbaar was.

Prijzen.

Een brood van 800 gram kostte in 1936 16 cent. Een rozijnen brood van 800 gram was 35 cent. De prijs van een eierkoek bedroeg 3 cent en voor een dubbeltje kocht je een pak beschuit. Ook bakte Kees brood van het eigen meel van de boeren. Dit kostte 5 cent per brood. In de jaren dertig was in België, dus ook in Essen, het brood 3 cent goedkoper. Om de invoer van Belgisch brood te voorkomen kregen de bakkers van de regering zegels om op het brood te plakken. Brood zonder zegel mocht in een bepaald gebied niet verkocht worden. Zo ook voorbij de Wouwse Hil waar de zgn.1e linie begon. Als je het toch probeerde, kreeg je een bekeuring. De musterd voor de oven leverde Pieter Jan Elst uit de Waterstraat. Die had een dreef in eigendom met allemaal Canadese populieren (die dreef liep vroeger naar het kasteel van Wouw). Het snoeihout van die bomen ging naar de bakkerijen die hun ovens toen allemaal nog met hout stookten. Er gingen 150 musterd op een kar waarvoor men f 4,50 betaalde a 3 cent per bos. 's Zondags ging Kees afrekenen bij Elst en kreeg dan nog een sigaar toe. Ook bij Elst kon hij brood leveren. Later, toen Poppelaars stopte, kwamen er veel van diens klanten bij Dekkers hun brood kopen.

Kees Dekkers als knecht bij bakker Willemen in Oud Gastel. Een foto uit 1932.
(Collectie C.Dekkers)

Jamin en VIVO.

Eind augustus 1939 werd de mobilisatie afgekondigd. Kees moest onder dienst totdat Nederland capituleerde in mei 1940. De beginjaren waren moeilijk geweest voor de bakkerij, maar de oorlogsjaren van 1940-1945 waren ook niet best. Na 1945 ging het allemaal en iedereen beter en daar profiteerde ook de middenstand van. Op een dag kwam meneer Kraus uit Rotterdam van de firma Jamin langs. Hij vroeg of Jamin een depot mocht openen bij hen in de winkel. Eerst waren ze er wat huiverig voor maar toen meneer Kraus na een paar maanden nog eens terug kwam gingen ze overstag. Het was een gouden greep. Heel Wouw werd verzot op de lekkernijen van Jamin. Vooral de kersenbonbons werden grif verkocht. Jo herinnert zich dat er voor de opening een affiche voor de etalage hing waarop stond: hier komt een depot van Jamin. Een buurvrouw las: "hier komt de pot van Jamin". Na 5 jaar wilde Jamin dat ze alleen nog maar Jamin produkten verkochten. Dit hebben Kees en Jo toen niet gedaan en ze bouwden de Jaminrelatie af. In die tijd kwam het zegeltjessysteem erg in zwang. Ze gingen over op de VIVO-organisatie. Na 1945 werd er in de gemeente Wouw de Bakkersvereniging opgericht, waar de bakkers elkaar ontmoetten. Men stelde gezamenlijk de broodprijzen vast. Ook vond er een jaarlijkse feestavond plaats. Nog later organiseerde de vereniging af en toe een busreis.

Het gezin Dekkers-Schoonen.

Er werden in het gezin ondertussen zes kinderen geboren. Corry kwam als eerste op 19 mei 1937, daarna Rietje op 11 maart 1940. In de oorlog, 30 december 1942 een zoon, Martien. Na de oorlog werd op 21 juli 1945 Tonny geboren. De verrassing was groot want ze bracht nog een zusje mee die Henny genoemd werd. Jo had altijd al graag een tweeling willen hebben; de vreugde was extra groot omdat ze het van tevoren niet wist. In die tijd ging je niet naar de dokter bij zwangerschap. In 1946 op 20 december kwam zoon Henk tenslotte.

4

De kinderen groeiden op en hielpen mee in de zaak. Zo ging Corry al vroeg op de fiets, met in de tassen 4 a 5 broden, naar Krinkels achter de steenfabriek of naar Van Merrienboer in de Spellestraat. Toch is maar een van de kinderen in het vak terecht gekomen. Tonny van de tweeling leerde Jan Luijks kennen en zij namen, toen Kees stopte, de bakkerij over.

Met de bouw van het nieuwe gemeentehuis aan de Markt verloren ze in de Roosendaalsestraat de achteruitgang van de bakkerij wat erg lastig was. In 1966 werd Baanzicht gebouwd en gingen ze daar wonen. Alleen zoon Henk woonde toen nog thuis. In 1968 is Kees opgehouden als bakker. Wel heeft hij nog tot hij 72 jaar werd, zijn schoonzoon geholpen en bezorgde hij nog negen jaar brood met de auto. Bakker Jan Luijks bouwde later, in 1977, een hele nieuwe zaak aan de Omgang.

Hoe het verder met iedereen ging.

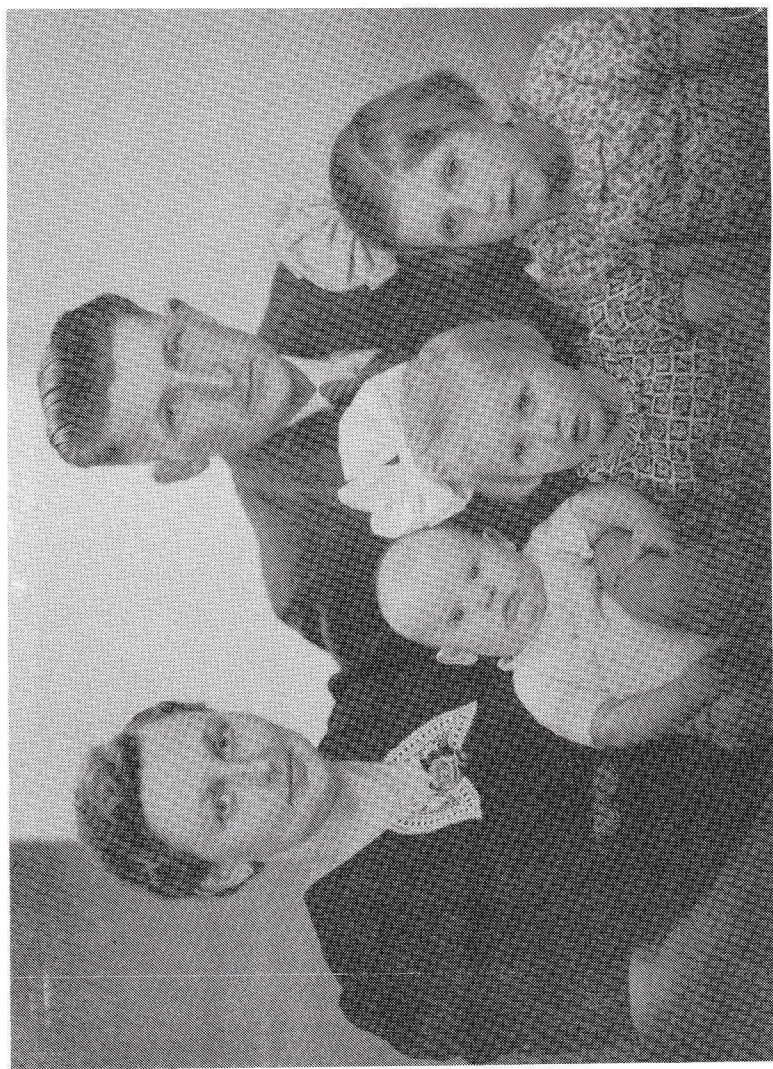
De ouders van Jo woonden vanaf 1944 bij het gezin Dekkers. Hun huis in Steenberg was tijdens de bevrijding in november platgeschoten. Na anderhalf jaar stierf vader Schoonen op 1 april 1946. Jo's moeder heeft nog twintig jaar bij Kees en Jo gewoond en overleed op 25 december 1964. De ouders van Kees hebben hun leven lang aan de Roosendaalsebaan 23 gewoond waar vader op 19 oktober 1967 en moeder op 28 november 1972 overleed.

De kinderen van Kees en Jo vlogen uit, de een na de ander. Corry trouwde met Jan Sebrechts en trok naar Ossendrecht. Ze kregen een zoon. Rietje verhuisde naar Schoonhoven, trouwde met Jan Stekelenburg. Zij kregen 1 zoon en 2 dochters. Martien trouwde met Riky Bouwmeester, woont in Zevenbergen en ze hebben 1 zoon. Van de tweeling trouwde Tonny met Jan Luijks, de bakker, en zij hebben nu 1 dochter. Haar zusje Henny trok naar Rilland, trouwde met Frans Coremans. Zij kregen 1 zoon. Henk is getrouwd met Wilma Jansen en zij wonen in Wouw. Ze kregen 2 dochters.

En op "Baanzicht" blijven de herinneringen. Vroeger

Jo Schoonen en Kees Dekkers op 13 mei 1936, hun trouwdag. Het echtpaar trouwde in Steenberg. (Collectie J.Luijks)

Het gezin C. Dekkers-Schoonen in 1943. De kinderen zijn van links naar rechts: Martien, Riet en Corrie. (Collectie: C. Dekkers)

hadden ze geen tijd om op vakantie te gaan maar in de jaren op "Baanzicht" trokken ze overal naar toe. Zo brachten ze in 1985 een bezoek aan Rusland. Dit land heeft grote indruk gemaakt op Kees en Jo. Het jaar daarop wilden ze naar China maar om gezondheidsredenen kwam het er niet meer van. Overal waar ze kwamen zocht Kees de bakkerijen op. Het trekt hem nog steeds en hij vertelt er graag over. En Jo die vertelt nog graag over de bruidsjurken en uitzetten die ze naaide. Ondanks de drukte van 33 jaar winkel, vond ze er vroeger tijd voor. Maar ook nu nog doen de kleinkinderen soms een beroep op oma, als er iets genaaid of veranderd moet worden.

Wouw, juni 1991.

Annie Senhorst.

Genealogische gegevens Kees Dekkers en Jo Schoonen.

Ouders Dekkers.

Martinus Dekkers, geboren 2 mei 1886 te Wouw, overleden 19 oktober 1967 te Wouw, gehuwd op 21 februari 1911 met Antoinetta M. van Gemert, geboren 15 augustus 1886 te Udenhout, overleden op 28 november 1972 te Wouw.

Ouders Schoonen.

Hendrikus Schoonen, geboren 17 juni 1873 in Roosendaal, overleden 1 april 1946 in Wouw. Eerste maal gehuwd met Joanna van Wesel, geboren 2 september 1871, overleden op 20 augustus 1911 te Steenbergen. Tweede maal gehuwd op 10 januari 1912 met Anna C. Denisse, moeder van Johanna Schoonen, geboren 28 januari 1886, overleden op 25 december 1964 te Wouw.

Echtpaar Kees Dekkers - Jo Schoonen.

Cornelis J. Dekkers, geboren 9 juni 1912 te Wouw, gehuwd met Johanna M. Schoonen, geboren 16 oktober 1912 te Steenbergen. Trouwdatum op 13 mei 1936.

Kinderen Dekkers - Schoonen.

1. Corry.

Cornelia Maria A. Dekkers, geboren 19 mei 1937, gehuwd met Jan Sebrechts, 1 zoon, wonende te Ossendrecht.

2. Rietje.

Maria M.C.A. Dekkers, geboren 11 maart 1940, gehuwd

De feestelijk heropende winkel. De familie Dekkers stapte in 1956 over naar de Vivo-organisatie. De winkel werd tot het laatste schap volgetast. Vlnr: Kees Dekkers, Jo Dekkers-Schoonen, Corrie en Riet. (Collectie: C. Dekkers)

Kees Dekkers met zijn busje onderweg om zijn klanten brood te brengen. De foto werd gemaakt op Vinkenbroek. (Collectie C.Dekkers)

met Jan Stekelenburg, 1 zoon en 2 dochters, wonende te Schoonhoven.

3. Martien.

Martinus H.M.A.Dekkers, geboren 30 december 1942, gehuwd met Riky Bouwmeester, 1 zoon, wonende te Zevenbergen.

4. Tonny.

Antonia A.A.M.Dekkers, geboren 21 juli 1945, gehuwd met Jan Luijks, 1 dochter, wonende te Wouw.

5. Henny.

Hendrika C.A.M.Dekkers, geboren 21 juli 1945, gehuwd met Frans Coremans, 1 zoon, wonende te Rilland.

6. Henk.

Hendrikus A.M.A.Dekkers, geboren 20 december 1946, gehuwd met Wilma Jansen, 2 dochters, wonende te Wouw.

Jo Dekkers-Schoonen en haar man Kees in de winkel rond 1956. Ze zouden toen juist hun 20-jarig huwelijksfeest gevierd hebben. (Foto: C.Dekkers)

Een foto gemaakt tijdens het 50-jarige huwelijksfeest van Kees en Jo in 1986. Op de voorste rij Kees Dekkers, zoon Martien en Jo Dekkers-Schoonen.
Achter vlnr: Corrie, Hennie, Henk, Tonny en Riet. (Collectie: C. Dekkers)

Deze uitgave werd mede mogelijk
door de financiële steun van de
Drankencentrale "Wouw" B.V.

